

Členovia družstva verzus akcionári. Časť prvá.

Družstvo a akciová spoločnosť sú dva odlišné svety. Jeden by sa dal nazvať svetom kapitálu, to ak hovoríme o akciovej spoločnosti a ten druhý svetom, kde je dôležitejšie napĺňanie očakávaní členov družstva, pričom hromadenie kapitálu to nevyhnutne byť nemusí. Dnešným príspevkom sa prizrieme skôr tomu, čo oba subjekty spája ako rozdeľuje. Štruktúra orgánov je na to vhodným príkladom.

Kto je viac než ten, ktorý zveril do správy svoje finančné prostriedky či iný majetok právnickej osobe? Teda medzi nami právnej fikcii, teda ničomu, čo jestvuje len na papieri? Teda taký investor, prevedie vlastnícke alebo majiteľské právo k niečomu načo si môže siahnúť, čo má reálnu hodnotu do majetku a dispozície doslova niečoho, čo je skrz naskrz nehmotným výmyslom právnych teoretikov. Tomu sa hovorí dôvera. Túto vynálezcovia právnických osôb aspoň že ocenili tým, že týchto dôverčivých zoskupili do orgánu, ktorý či v družstve alebo akciovej spoločnosti je orgánom vždy najvyšším. V družstve ho označujeme termínom schôdza členov družstva, v akciovej spoločnosti ide o valné zhromaždenie.

V oboch právnických osobách ide o orgán stá-leho charakteru, ktorý vznikne už momentom založenia právnickej osoby s tým, že ako členská schôdza tak i valné zhromaždenie používajú pred vznikom právnickej osoby, teda pred momentom zápisu do obchodného registra označenie „ustanovujúca/e“.

Stálosť oboch orgánov znamená predovšetkým to, že predmetný orgán nevzniká momentom, kedy zasadá ale jestvuje kontinuálne. Čas jeho zasadania je len špecificky vymedzený časový rozsah, kedy zoskupením akcionárov, či členov družstva dôjde k právnym predpokladom k tomu, aby ich individuálne rozhodnutia v podobe hlasovania sa pretavili do podoby oficiálneho a záväzného rozhodnutia samotného orgánu právnickej osoby. Takéto rozhodnutie má následne spôsobilosť zaväzovať aj osoby, ktoré s rozhodnutím nesúhlasia, avšak musia sa mu podriaďiť.

Vráťme sa ale k tej stálosti či nestálosti. Z čoho vyplýva táto polemika? Pri valnom zhromaždení zákonná úprava normuje, že akcionár sa zúčastňuje na valnom zhromaždení. Naproti tomu, o členskej schôdzi sa uvádza, že členská schôdza sa schádza v lehotách určených stanovami. Aj v jednom aj v druhom prípade o stálosti orgánov však nie je pochyb.

V prípade akciovej spoločnosti sa správne a presne určuje, že ten kto je nositeľom rozhodovacích práv, teda akcionár či jeho splnomocnený zástupca, sa zúčastňuje na valnom zhromaždení, ktoré sa neschádza, nevytvára, pretože ono jestvuje kontinuálne.

To isté však bez výnimky platí aj v prípade schôdze členov družstva. Členská schôdza sa v žiadnych lehotách totiž neschádza. Jediné osoby, ktoré sa „schádzajú“ v zmysle zúčastňujú sú akurát tak členovia družstva a to presne tak, ako akcionár zúčastňujúci sa valného zhromaždenia.

Teda z hľadiska stálosti či nestálosti oboch orgánov žiaden rozdiel. Z hľadiska účastníkov oboch zasadnutí rozdiely už nájsť môžeme. Akcionár sa valného zhromaždenia zúčastňuje osobne alebo v zastúpení na základe písomného splnomocnenia. Splnomocniteľom nemusí byť iný akcionár spoločnosti ale akákoľvek iná právnická či fyzická osoba. Táto konštrukcia účasti splnomocnencov jednoznačne poukazuje na kapitálový charakter danej spoločnosti.

Do popredia, na rozdiel od úpravy družstva, sa tu dostáva potreba investora – akcionára nechať sa zastúpiť odborníkom práve na tú špecifickú oblasť, ktorá ma byť prerokovaná na valnom zhromaždení spoločnosti. Uvedené podporuje aj skutočnosť, že jedného akcionára môže zastupovať viacero splnomocnencov - špecialistov naraz na jednom valnom zhromaždení, avšak disponovať právom hlasovacím bude vždy len jeden z nich. Situácia však môže byť aj opačná a to vtedy ak viacerí akcionári udelili písomné splnomocnenie na zastupovanie jednému splnomocnencovi. Tento môže na valnom zhromaždení hlasovať za každého takto zastúpeného akcionára samostatne.

Splnomocnený zástupca člena na členskej schôdzi je skôr persona non grata. Inak by ne-

bolo možné úpravou stanov družstva generálne vylúčiť inštitút zastúpenia. To v akciovej spoločnosti takéto móresy zavádzať nemožno. Spoločný charakter družstva sa v tomto smere prejavuje prežitým zákonným obmedzením čo do osôb splnomocniteľov, ktorí musia byť výlučne členmi družstva. Aj keby člen družstva mal racionálne a odôvodnené potreby dať sa zastúpiť odborníkom na oblasť, ktorá je na programe schôdze, nie je mu to zákonnou úpravou umožnené.

Ako keby otázka odbornosti sa prelínala aj do samotnej rozhodovacej činnosti valného zhromaždenia a členskej schôdze. Nikto nespochybňuje, že uvedené orgány sú z hľadiska hierarchie orgánmi najvyššími. O tom koniec koncov už bola reč. To že hierarchia a kompetencie neznamenajú to isté sa prejavuje aj v tzv. atrakcii, čo je právomoc členskej schôdze družstva, vyhradiť si rozhodovanie takmer o akejkoľvek otázke, ktorá sa týka života družstva. Členovia v takom prípade, môžu prijať rozhodnutie, ktoré za iných okolností činí predstavenstvo družstva a jednoducho svojim uznesením zaväzuje štatutárny orgán jeho uvedením do praxe, či sa to predstavenstvo páči alebo nie. V takomto ponímaní delby právomocí niet pochyb o tom, kto je „ten najväčší pes“.

S kompetenciou však ide ruka v ruke zodpovednosť a v prípade, že rozhodnutie schôdze členov družstva spôsobí družstvu škodu, členovia predstavenstva za ňu budú zodpovedať výlučne v prípade, že plnili uznesenie schôdze členov, ktoré bolo v rozpore so zákonom alebo stanovami. V opačnom prípade nenesie na prvý pohľad zodpovednosť za škodu nikto.

Je potrebné povedať, že tento zastaralý model zodpovednosti v zahraničných legislatívach znamenal značný vývoj, prejavujúci sa okrem iného aj v tom, že okruh osôb zodpovedných za škodu vzniknúšiu družstvu sa rozširuje aj na členov družstva, ktorí svojimi hlasmi presadili škodové rozhodnutie. Z pohľadu členov hlasujúcich proti je uvedená úprava len prínosom.

Valné zhromaždenie akciovej spoločnosti má našťastie svoje právomoci vymedzené striktnejšie. Aj keď aj ono rozhoduje o otázkach, ktoré do jeho pôsobnosti zahŕňajú okrem zákona aj stanov spoločnosti, nemôže rozhodovať o čomkoľvek ľubovoľnom. Na rozdiel od družstva tak nemôže rozhodnúť napr. o veciach spadajúcich do obchodného vedenia spoločnosti, ku ktorému má exkluzívnu právomoc predstavenstvo akciovej spoločnosti. Akcionár má tak jednu jedinou možnosť ako ovplyvňovať chod spoločnosti a to ako správne tušíte svojou personálnou voľbou v otázke obsadenia nie len predstavenstva ale i dozornej rady spoločnosti.

Koniec prvej časti.

Daniel J. Kratky
Právny expert spoločnosti
KRATKY GLOBAL: LawFarm, s.r.o.